

v evropské politice (23.4. – 29. 4. 2018)

Událost týdne:

27. dubna navštívila německá kancléřka Angela Merkelová amerického prezidenta Donalda Trumpa v Bílém domě. Očekávaný průlom ve sporu o americká cla schůzka sice nepřinesla, ale podle Merkelové bude zvážena možnost bilaterálních obchodních dohod. Podle Trumpa cla povedou k narovnání obchodních podmínek mezi USA a zahraničím, které jsou podle něj nespravedlivé. Politici dále jednali o iránské jaderné dohodě či závazcích zemí NATO a shodli se na společném postoji vůči Rusku. Na konci týdne vyzvali nejvyšší představitelé Německa, Francie a Velké Británie vládu Spojených států, aby se vyhnula jednostranným obchodním opatřením vůči EU. Zároveň se shodli na tom, že by se EU měla bránit před americkými sankčními cly v rámci mnohostranných obchodních pravidel. USA v březnu uvalily 25 % clo na dovoz oceli a 10 % clo na dovoz hliníku a poskytly EU dočasnou výjimku do 1. května.

23. dubna se vyslovila britská Sněmovna lordů pro zachování Listiny základních práv EU v britském právním systému, což odporuje postoji britské premiérky Theresy Mayové. Zastánci zachování argumentovali tím, že by odstraněním mohlo dojít k oslabení práv občanů vládou a k vystavení se vlivům cizích právních systémů. Sněmovna lordů zároveň nedávno schválila dodatek ke smlouvě o brexitu, který by umožnil setrvání Británie v celní unii s EU a zachování práv pracovníků a zákazníků dle unijních standardů. O dodatcích bude následně rozhodovat Dolní sněmovna.

24. dubna přijal americký prezident Donald Trump v Bílém domě francouzského prezidenta Emmanuela Macrona, který je od Trumpova nástupu do funkce prvním zahraničním představitelem na státní návštěvě. Macron před jednáním uvedl, že Francie sdílí s USA ideály svobody a míru a připomněl společný boj za americkou nezávislost. Na programu jednání byly zejména otázky terorismu, Sýrie či jaderné dohody s Íránem. Ve svém projevu v Kongresu Macron uvedl, že Evropa a Spojené státy musí nyní společně čelit globálním výzvám. Kritizoval příklony k izolacionismu a extrémnímu nacionalismu. Prohlásil, že je důležité zabránit Íránu v získání jaderné zbraně, respektovat však zároveň jeho suverenitu a zamezit válce na Blízkém východě. Zdůraznil, že Francie od jaderné dohody s Íránem neodstoupí, čímž hrozí Spojené státy.

25. dubna byl v Dánsku k doživotnímu trestu vězení odsouzen konstruktér Peter Madsen, jenž v srpnu roku 2017 na své ponorce brutálně zavraždil švédskou novinářku Kim Wallovou. Madsen obvinění popřel a několikrát pozměnil svou výpověď. Tvrdil, že Wallová zemřela nešťastnou náhodou. Podle soudu se však jednalo o plánovanou chladnokrevnou vraždu spojenou s mučením.

27. dubna rozhodl varšavský soud, že polská prokuratura musí zahájit vyšetřování exministra životního prostředí Jana Szyszka a vedení Státních lesů kvůli neoprávněnému kácení v chráněném Bělověžském pralese. Evropský soudní dvůr v polovině dubna rozhodl, že těžba je v rozporu s unijním právem. Podle Szyszka kácení vedlo k ochraně lesa před kůrovcem.

27. dubna vyzval rumunský prezident Klaus Iohannis předsedkyni vlády Vioricu Dancilaovou, aby odstoupila z postu, a to kvůli schválení tajného memoranda o přemístění rumunského velvyslanectví z Tel Avivu do Jeruzaléma. Záležitost nebyla předem s prezidentem projednána a podle Iohannise premiérka nezvládá svou funkci a dává přednost stranickým příkazům. Přemístění ambasády by bylo podle něj porušením mezinárodního práva. Odvolat premiérku může parlament.

Telegraficky

- Dne 23. dubna byl Belgií na dvacet let vězení odsouzen Salah Abdeslam, který byl uznán vinným z pokusu o vraždu tří policistů při protiteroristické razii v březnu 2016. Z podílu na teroristických útocích v Paříži z roku 2015 se bude zodpovídat až v roce 2020.
- Dne 26. dubna se stala novou slovenskou ministryní vnitra Denisa Saková (Smer-SD), dosavadní tajemnice tohoto ministerstva. Se Sakovou v čele resortu vnitra vyjádřili nespokojenost pro její vazby na exministra vnitra Roberta Kaliňáka (Smer-SD) občanští aktivisté, také slovenský prezident Andrej Kiska či slovenská opozice.
- Dne 26. dubna navrhla Evropská komise (EK) vytvoření unijního kodexu pro nakládání s dezinformacemi a vznik evropské sítě nezávislých ověřovatelů zpráv.

